MST

Fjölkerfameðferð

Ingibjörg Markúsdóttir og Marta María Ástbjörnsdóttir

Kerfavinna

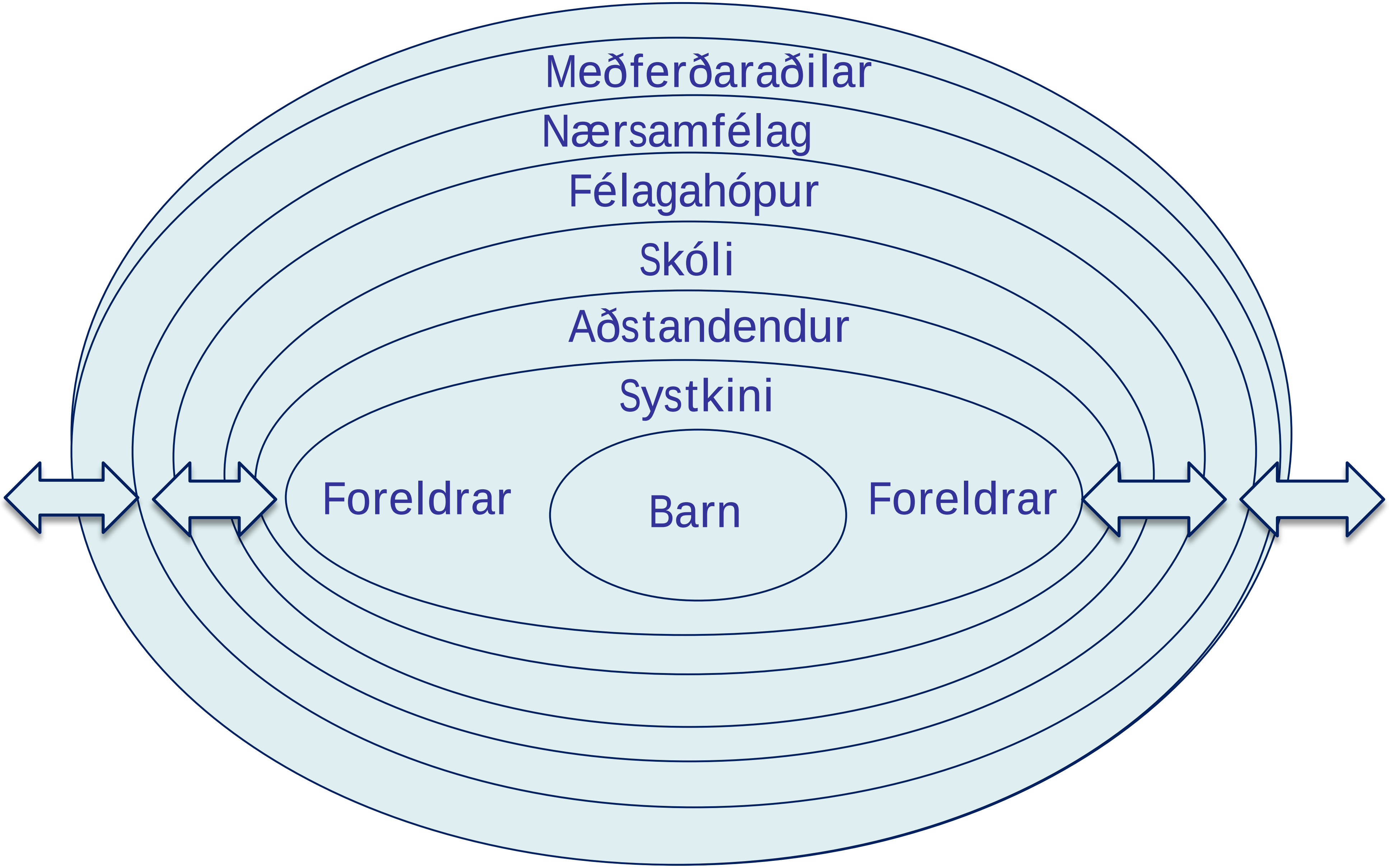

Meðferðaraðilar
Nærsamfélag
Félagahópur
Skóli
Aðstandendur
Systkini
Foreldrar
Barn
Foreldrar

Áhættuþættir

Skóli

- Slakar mætingar
- Námsvandi
- Þörfum ekki mætt
- Slök félagsleg staða

Einstaklingsþættir

- Fyrri saga um vímuefnanotkun eða hegðunarvanda
- Jákvætt viðhorf til neyslu
- Taugasálfræðileg frávik
- Vitsmunalegir veikleikar
- Tilfinningalegir, geðrænir erfiðleikar
- Lítil þátttaka í jákvæðum tómstundum

Fjölskylda

- Skortur á eftirliti
- Skortur á umbun og afleiðingum
- Samskiptavandi
- Takmarkaður stuðningur
- Álag
- Fjárhagserfiðleikar

Félagar

- Hegðunarvandi
- Vímuefnaneysla
- Afbrot
- Takmarkaður jákvæður félagsskapur

Hegðunarvandi og / eða vímuefnaneysla

Verndandi þættir

Aukið eftirlit, meiri samheldni og

betri samskipti í fjölskyldunni

→

Virkni í skóla, vinna, jákvæður félags-skapur og tómstundir

→

Dregur úr andfélagslegri hegðun og jákvæð hegðun eykst

MST meðferðin – helstu þættir

- Kerfisbundnar matsaðferðar
- Meðferðarreglur
- Skýrt verkferli
- Eftirlit með gæðum og því hvort þerapistar og teymisstjórar haldi sig við aðferðir MST
  - TAM(therapist adherence measure), SAM(supervisor adherence mearsure), CAM(consultant adherence measure)
- Vikuleg handleiðsla í teymi með teymisstjóra og sérfræðingi í Noregi
  - Staða tekin á yfirmarkmiðum
  - Framgangur vikumarkmiða metinn
  - Nýjar upplýsingar
  - Framfarir og hindranir í meðferð
  - Ný vikumarkmið sett

Markhópur MST

Börn 12-18 ára með alvarlegan hegðunarvanda sem birtist á flestum eða öllum eftirfarandi sviðum:

- Skrópum í skóla eða verulegum skólaerfiðleikum
- Líkamlegu ofbeldi gegn öðrum á heimili, nærumhverfi eða í skóla
- Ofbeldisfullum talsmáta eða hótunum um að skaða aðra
- Vímuefnanotkun eða misnotkun áfengis
- Afskiptum lögreglu, afbrotum eða refsiverðri hegðun

Fyrir hverja er MST ekki?

- Börn sem sýna alvarlega sjálfskaðandi hegðun, eru metin í sjálfsvígshættu, sýna geðrofseinkenni eða eru talin hættuleg öðrum
- Börn sem beita kynferðislegu ofbeldi en annar hegðunarvandi eða afbrotahegðun er ekki til staðar
- Börn með gagntæka þroskaröskun (alvarlegar raskanir á einhverfurófi)
- Börn sem búa ekki heima hjá foreldrum sínum, nema ef um er að ræða varanlegt fóstur

Skipulag

- Allt að 5 þerpistar og teymisstjóri í hverju teymi
- Hvert teymi hér hefur þjónustað 40-50 fjölskyldur á ári
- Aðlögun að þörfum fjölskyldna.
- Fundað heima hjá fjölskyldum
- Aðgengi í MST í síma 24/7
- Meðferðartíminn 3-5 mánuðir
- Skýr meðferðarmarkmið út frá vanda barns, metin reglulega, upplýsingar úr öllu kerfum.

Meginreglur í framkvæmd MST

1. Að finna samhengið („fitt“)
2. Áhersla á hið jákvæða og styrkleika kerfanna
3. Inngrip miða að því að auka ábyrgð fjölskyldumeðlima
4. Áhersla á nútíð, aðgerðir og skýrar skilgreiningar á vanda
5. Inngrip beinast að endurteknum hegðunarmynstrum
6. Í takt við þroska barns og getu fjölskyldunnar
7. Stöðugt framlag fjölskyldumeðlima
8. Virkt mat á árangri
9. Stöðugt unnið að því að jákvæðar breytingar viðhaldist eftir að meðferð líkur

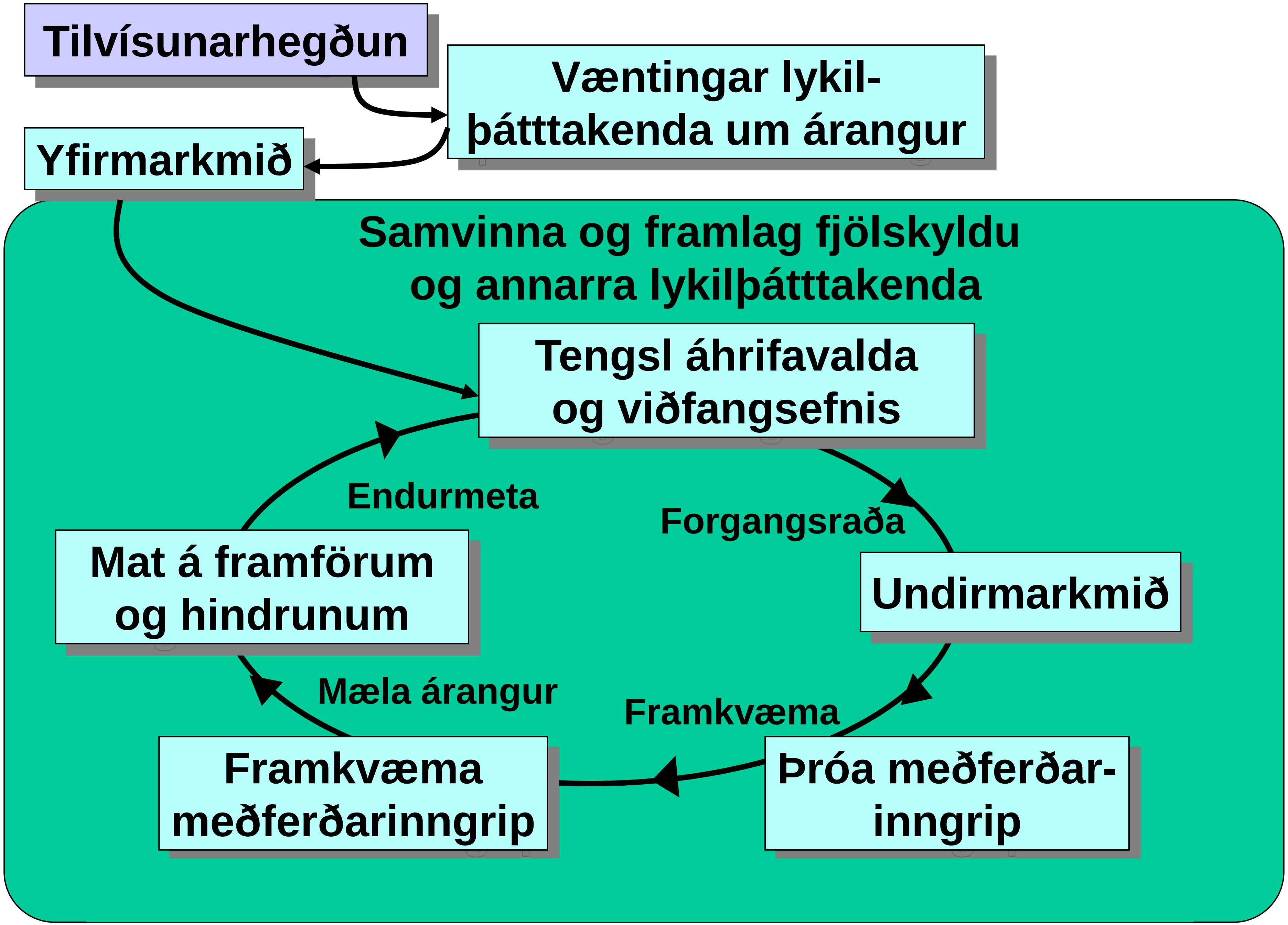
Tilvísunarhegðun
Væntingar lykil-
þátttakenda um árangur
Yfirmarkmið
Samvinna og framlag fjölskyldu
og annarra lykilþátttakenda
Tengsl áhrifavalda
og viðfangsefnis
Endurmeta
Forgangsraða
Mat á framförum
og hindrunum
Undirmarkmið
Mæla árangur
Framkvæma
Framkvæma
meðferðarinngrip
Þróa meðferðar-
inngrip

Mat á styrkleikum og þörfum kerfa

Styrkleikar	Þarfir
Barn	
Opinn, duglegur í vinnu, góður við hundinn. Þrífur sig reglulega	Skrópar í skólann, ADHD, lítil skapstjórn, sértækir námserfiðleikar, beitir ofbeldi, neysla, lögregluafskipti, útigangur
Fjölskylda	
Hlýja, foreldrar hafa stuðning frá ömmu og afa, foreldrar vilja aðstoð	Foreldrar ósamstíga, faðir eftirgefanlegur en móðir setur stífar reglur. Skortur á eftirliti og eftirfylgd. Fjárhagserfiðleikar, áföll í fjölskyldu.
Skóli	
Námsráðgjafi og umsjónarkennari hliðhollir barni. Sveigjanlegir kennsluhættir.	Skólastjórnendur hafa ekki trú á foreldrum, hafa nefnt að taka þurfi barn úr aðstæðum.
Félagar/ nærumhverfi	
Tveir jákvæðir félagar, gott aðgengi að félagsmiðstöð, úrval af jákvæðum tómstundum í hverfinu.	Neikvæður félagsskapur, eldri félagar sem eru í neyslu og afbrotum, auðvelt aðgengi að efnum.

Mat á heildarsamhengi áhrifavalda og vanda

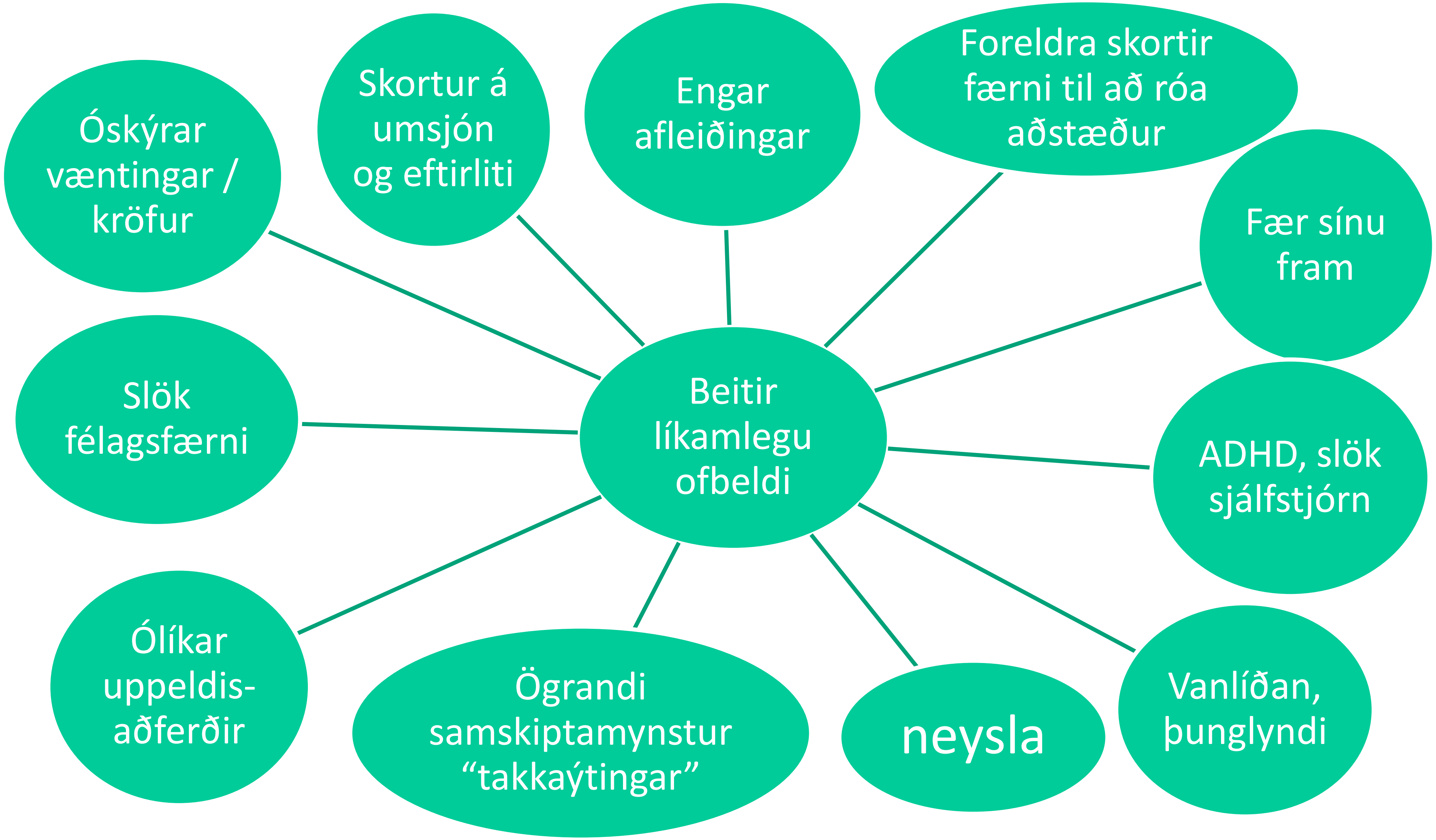

Mat á heildarsamhengi áhrifavalda og vanda

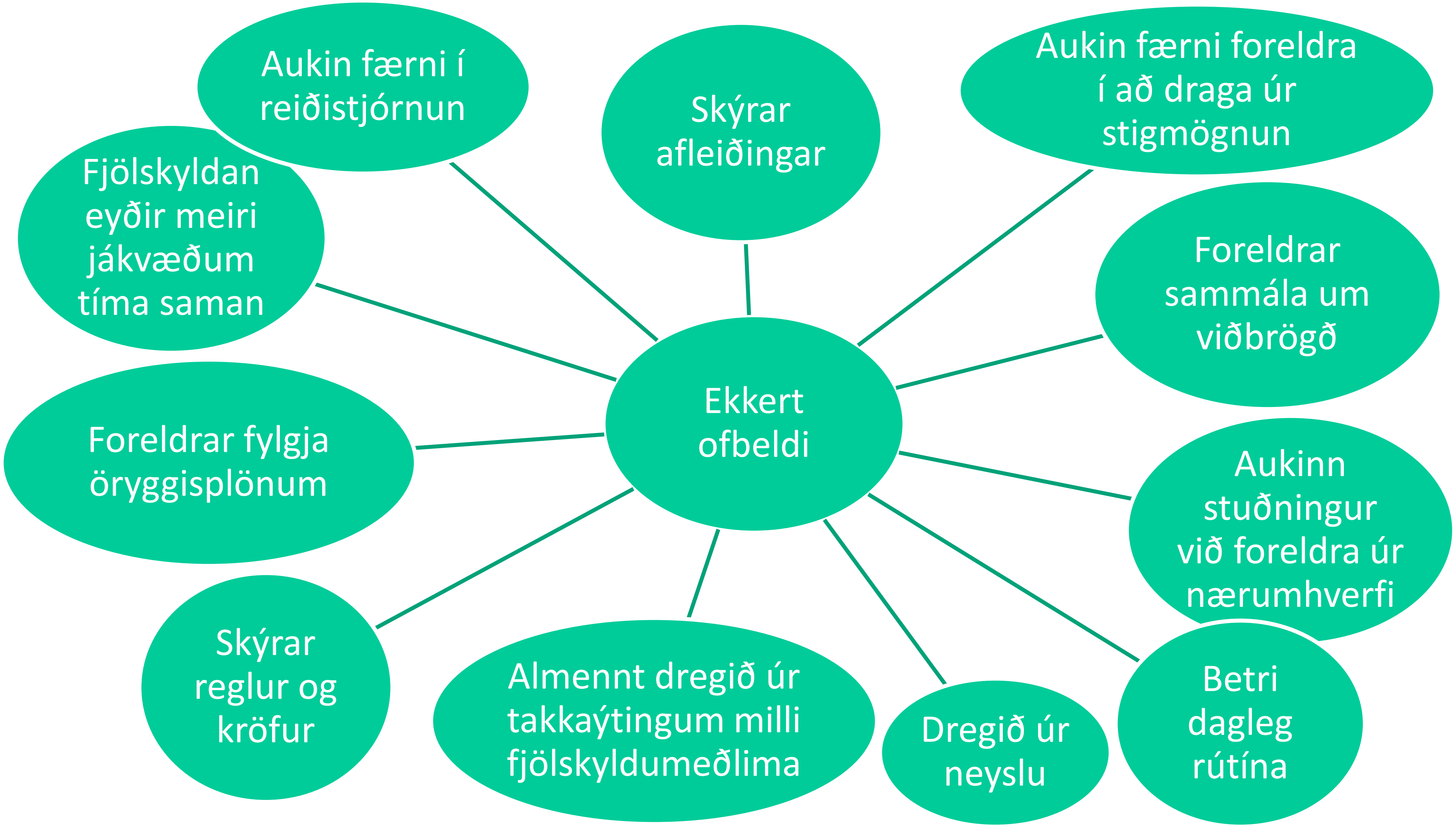

Mat á heildarsamhengi áhrifavalda og vanda

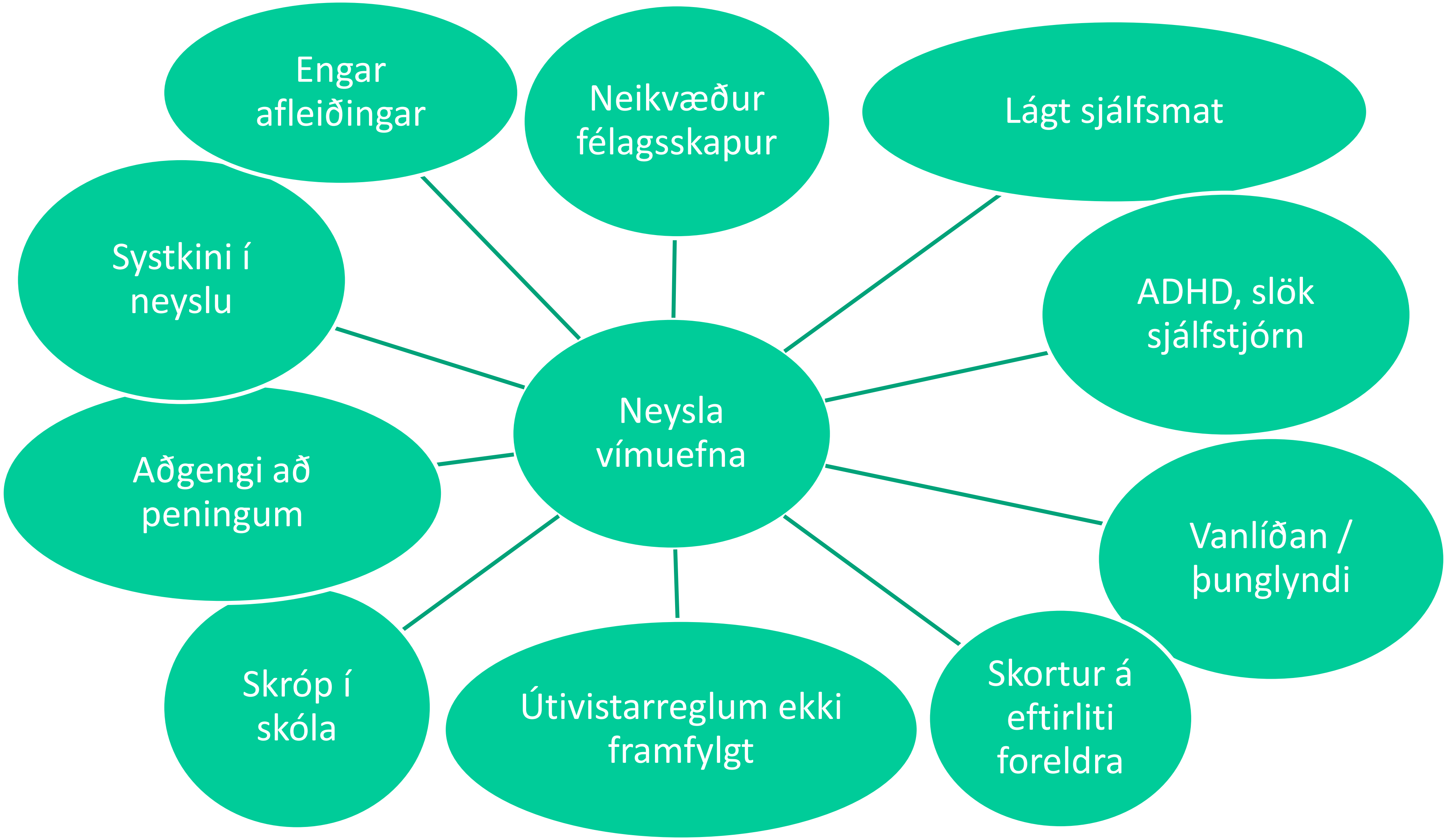

Mat á heildarsamhengi áhrifavalda og vanda

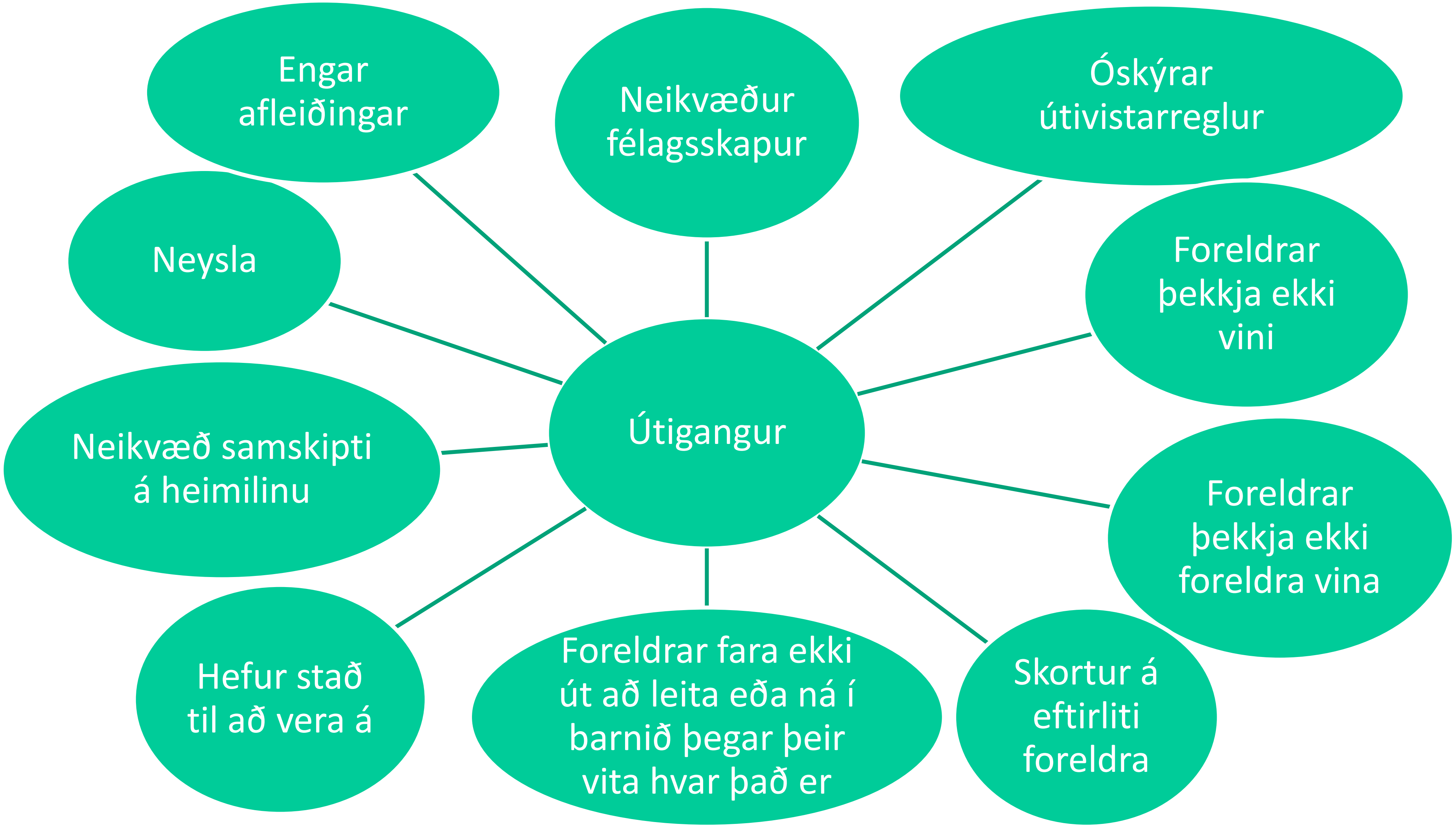

Dæmi um inngrip í MST

- **Öryggisplön**
  - Mat á aðstæðum, ofbeldishætta
  - Aðferðir til að koma í veg fyrir stigmögnun
  - Samvinna við lögreglu
- **Leitarplön, neikvæður félagsskapur**
  - Aukið eftirlit, samvinna við aðra foreldra, samvinna við lögreglu
  - Kortlagning á félagsskap, upplýsingaöflun, eftirlit, sími og samfélagsmiðlar, þarf mismikið eftirlit eftir því hvaða vinir eiga í hlut.
  - Plön um að draga úr eða hefta samskipti eins og hægt er, fara á staðinn, sækja ungling o.s.frv. „menga“ neiðkvæðan félagsskap.
- **Atferlismótun**
  - Fjölskyldusamningar (skýrar kröfur, reglur, umbun & afleiðingar)

Dæmi um inngrip í MST

- **Samskipti í fjölskyldu**
  - Unnið með neikvæða vítahringi í samskiptum - takkaýtingar (ögrandi samskiptamynstur)
  - Samvinna og samkvæmni foreldra
  - Samvera, kröfur, viðmót heima, hlýja
- **Stuðningur**
  - Mat á stuðningi í nærumhverfi
  - fjölskylda og/eða vinir, nágrannar
- **Tómstundir / útivist**
- **Samvinna við önnur kerfi** (skóli, vinnustaðir, BUGL, læknar, heilsugæsla, aðrir)
- **Einstaklingsþættir (foreldrar / barn)**
  - Félagsfærni; þunglyndi; kvíði
  - Viðhorf og líðan foreldra

MST er vímuefnameðferð

- **Unnið eftir gagnreyndri aðferð** (Contingency management)
- **Neysla kortlögð** með kerfisbundnum hætti.
  - Aðdragandi neyslu (kveikjur), neysluhegðun og afleiðingar.
- **Farið yfir aðstæður** þar sem unglingurinn er líklegri til að fara í neyslu og í hvaða félagsskap.
- **Áætlanir** um hvernig unglingurinn geti sem best forðast neyslu.
- **Atferlismótandi stigakerfi** þar sem unglingur fær umbun fyrir hreinar vímuefnaprufur og missir fríðindi ef prufur eru óhreinar.